

Klimatkommunernas svar till den skriftliga konsultationen av Sveriges nationella energi- och klimatplan

---

Sammanfattade synpunkter

- Klimatkommunerna vill se att kommunernas roll lyfts i den nationella energi- och klimatplanen, förslag på text finns nedan.
- Klimatkommunerna ser, liksom Sveriges Kommuner och Landsting (SKL), positivt på att Regeringskansliet och ansvariga myndigheter tidigt bidrar med en preliminär nationell plan. Det ger möjlighet att påverka utformning och användning av planer även på EU-nivå och för andra medlemsstater.
- Klimatkommunerna instämmer i SKL:s förslag att staten använder planen som ett tillfälle att lyfta fram viktiga svenska förutsättningar och synpunkter på EU:s regelverk, så dessa blir främjande för genomförandet både nationellt och lokalt.

Bakgrund

I enlighet med EU:s förordning 2018/1999/EU om styrningen av energiunionen ska samtliga medlemsstater lämna in en nationell energi- och klimatplan (NEKP) till EU-kommissionen senast 31 december 2019. Det övergripande syftet med NEKP är att EU:s uppsatta energi- och klimatmål till 2030 ska uppnås. Energimyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att lämna in ett förslag på denna plan senast 1 november 2019 till Regeringskansliet.

Klimatkommunernas synpunkter på förslaget:

Kommunerna är viktiga aktörer i Sveriges klimatarbete, och vi anser att deras olika roller och behov behöver lyftas tydligare i den nationella planen.

I förslagets nuvarande utformning nämns kommunerna i följande sammanhang: Klimatanpassning inkl. risk- och sårbarhetsanalyser, att kommunerna ingår i Fossilfritt Sveriges och energikontorens målgrupp, att de får statliga medel för klimat- och energirådgivning till privatpersoner och småföretag, att de kan ansöka om en elbusspremie, att de kan ansöka om stadsmiljöavtal för investeringar i kollektivtrafik och cykelinfrastruktur, att de ska ha en avfallsplan, att de kan sluta naturvårdsavtal med fastighetsägaren, vindkraft, att kraven på bygglov för många typer av solcellsanläggningar och solfångare slopats i plan- och bygglagstiftningen, åtgärder avseende elavbrott och höjda skattekostnader för kommuners kraftvärme- och värmeverk.

Vi saknar ett helhetsgrepp om kommunernas rådighet och vad de gör. Ett förslag på formulering kan vara:

Kommuner och regioner är nyckelspelare i Sveriges klimatarbete. I och med närheten till medborgarna, den långa erfarenheten av fysisk planering och energistyrning samt genom rollen som stora arbetsgivare är de betydelsefulla klimataktörer i resan mot uppsatta klimatmål.

Kommunerna driver den lokala utvecklingen i samverkan med företag, organisationer, invånare och andra aktörer och bidrar därigenom till att nå uppsatta nationella och lokala målsättningar. Det pågår en oerhörd mängd initiativ på lokal nivå för att bidra till Sveriges nationella klimatmål. En god dialog där nationell och lokal nivå aktivt underlättar för varandra är nödvändig för att kommuner ska kunna agera som de lokala samhällsaktörer de är.

Några exempel på klimatåtgärder som Sveriges kommuner genomför:

- *Många kommuner har tagit fram solkartor, dvs. kartläggningar av solenergipotentialen ner på "hustaksnivå". Solkartor ger kommuninvånare och företag en möjlighet att undersöka om deras hustak lämpar sig för installation av solceller/solpaneler.*
- *Flera kommuner installerar solceller på taken på kommunala fastigheter eller investerar i vindkraftverk.*
- *För att ta ett helhetsgrepp kring byggnaders energiprestanda väljer flera kommuner att konsekvent certifiera egna nybyggnationer med exempelvis systemet Miljöbyggnad*
- *Att göra energieffektiviserade åtgärder av olika karaktär är vanligt, exempelvis tilläggsisolering, offentlig belysning och energieffektiv ventilationsteknik i flerbostadshus.*
- *Kommunala bostadsbolag byter till bättre isolerade ventilationsrör och LED-belysning för att förbättra energiprestandan i byggnader.*
- *När det kommer till uppvärmning av fastigheter så är fjärrvärme idag den vanligaste uppvärmningsformen i Sverige. I fjärrvärmerna, som nästan alltid produceras i kommunal regi, är andelen förnybara eller återvunna bränslen nu mycket hög.*
- *Kommuner kan göra investeringar i infrastruktur för hållbara transporter och satsa på mobility management-åtgärder, men faktorer som bensinpris och fordonsskatter ligger utanför deras beslutanderätt. Att påverka invånarnas resvanor i en mer fossilbränslefri riktning är en utmaning, när Trafikverket gör investeringar som stimulerar till ökat bilåkande.*
- *Kommuner gör insatser för att öka andelen resor med kollektivtrafiken, t.ex. investeringar i fler och nyare bussar som drivs med biogas eller el.*
- *Andra åtgärder kan röra sig om investeringar i infrastruktur som exempelvis resecentrat i Karlstad och i biogasanläggningar exempelvis i Kristianstad, Göteborg eller Lidköping.*
- *I kommunernas arbete med så kallad Mobility Management ligger fokus på mjukare åtgärder, exempelvis cykelkampanjer, tävlingar och förmånscyklar till kommunanställda.*
- *Flera kommuner har interna klimtväxlingsprogram som premierar miljövänliga tjänsteresor framför flyg. Åtgärder där cyklande gynnas och uppmuntras är vanligt*
- *Att satsa mer resurser på utbyggnad av cykelbanor är prioriterat hos medlemmarna, exempelvis har Sollentuna satt upp som mål att bli Sveriges bästa cykelkommun till 2019.*
- *Samordnad varudistribution är ett steg i att reducera mängden godstransporter. Konceptet innebär att leveranser sker till en distributionscentral istället för till de enskilda verksamheterna. Genom effektivisering av godstransporterna blir transportsträckan mindre vilket sänker kostnaderna, minskar trängseln i staden och reducerar miljö- och klimatpåverkan genom minskade utsläpp.*

- *Kommunerna kan arbeta med både den egna konsumtionen och invånarnas konsumtion. Ofta görs detta parallellt, exempelvis genom att öka andelen vegetariskt i skolmaten, undersöka hur stor inverkan kommunens livsmedelskonsumtion har, eller ta fram strategier för hållbar upphandling.*
- *Många kommuner har mål om minskad avfallsmängd eller att minska utsläppen av växthusgaser relaterade till mat.*
- *Kommuner har olika satsningar för att uppmuntra till hållbara konsumtionsmönster, till exempel köpcentret ReTuna i Eskilstuna som är Sveriges första återbruksköpcentrum.*
- *Många kommuner exkluderar bolag som utvinner fossila bränslen (kol, olja och gas) ur sina kapitalplaceringar. Detta går att motivera både klimatmässigt (kommuner som arbetar med ambitiösa klimatåtgärder på hemmaplan vill inte ha pengar i bolag som motverkar detta) och finansiellt (bland annat i och med risken för så kallade "stranded assets", dvs. att de fossila reserver som måste stanna i marken för att vi ska uppnå globala klimatmål, på sikt kommer att bli värdelösa).*
- *Gröna obligationer, ett instrument för att låna pengar specifikt till miljöprojekt, är ett annat sätt att integrera finansmarknaden i klimat- och miljöarbetet. Göteborgs stad, Örebro kommun, Uppsalahem och Stångåstaden (Linköpings allmännyttiga bostadsbolag) har alla emitterat gröna obligationer och fått mycket positiv uppmärksamhet (nationellt och internationellt) för detta. De gröna obligationerna är hett eftertraktade på marknaden, bland annat från investerare som vill ha med dem i fonder.*

Det finns även en poäng med att lyfta Klimatkommunerna som aktör, eftersom föreningen är en viktig dialogpartner för nationell nivå i framtagande av styrmedel m.m. och en plattform för erfarenhetsutbyte som snabbar på utvecklingen av klimatåtgärder både på bas- och spetsnivå i kommunerna. Förslag på text:

Klimatkommunerna är en förening för kommuner, landsting och regioner som jobbar aktivt med lokalt klimatarbete. De 37 medlemmarnas klimatarbete ligger i framkant i Sverige och världen, med tuffa klimat- och energimål och ambitiösa åtgärder. Klimatkommunernas övergripande syfte är att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige genom erfarenhetsutbyte, påverkansarbete och spridning av goda exempel. Vi är en pådrivande aktör för det nationella klimatarbetet genom att lyfta fram vilka möjligheter, hinder och drivkrafter som har betydelse för arbetets resultat.

En grundpelare i Klimatkommunernas verksamhet är nätverksträffarna för medlemmarna. Vi genomför två till tre nätverksträffar per år. Syftet med nätverksträffarna är att skapa en plattform för erfarenhetsutbyte, ny kunskap och inspiration. Vi strävar efter att genomföra nätverksträffarna ute hos våra medlemmar och har bland annat varit i Säffle, Östersund, Stockholm och Lund. Klimatkommunerna anordnar också seminarier och workshoppar.

Det lokala och regionala klimatarbetet är viktigt för att Sverige ska kunna nå uppsatta nationella och internationella klimatmål. Klimatkommunernas uppgift är att aktivt redovisa medlemmarnas kunskap, erfarenheter och behov för relevanta aktörer på

nationell nivå. Detta gör vi bland annat genom att uppvakta riksdagspolitiker, utredare och andra aktörer som behöver förstå kommuner och regioners förutsättningar.

Klimatkommunerna framför sina åsikter med jämna mellanrum, genom möten med politiker och utredare, debattartiklar och remissvar. Genom vårt arbete vill vi visa att man kan bedriva ett effektivt, ambitiöst klimat- och energiarbete över partigränserna.

Klimatkommunerna vill lära av andra och delar aktivt med sig av sina erfarenheter, material och verktyg på hemsidan, via nyhetsbrevet och vid seminarier.

Klimatkommunerna samarbetar gärna och aktivt med andra aktörer både på nationell och internationell nivå. Vi är medlemmar i det europeiska nätverket Energy Cities och är aktiv partner i 2030-sekretariatet.